ХАТТАМА №2

«Педагогтің құқықтары мен міндеттері»

Күні: «02» қазан 2026 жыл

Қатысқандар: балабақша педагогтері мен қызметкерлері

Қатысушылар саны: 5

КҮН ТӘРТІБІ:

1. «Педагогтің құқықтары мен міндеттері» – педагогтің кәсіби қызметіндегі құқықтары, міндеттері және жауапкершілігі.
2. Педагогтің еңбек тәртібін сақтауы және қызметтік міндеттерін орындауы.
3. Педагогтің кәсіби әдеп нормаларын сақтауы.
4. Педагогтің балалармен, ата-аналармен және әріптестерімен өзара қарым-қатынасы.
5. Педагогтің кәсіби жауапкершілігі және қызметтік тәртіп.

ТЫҢДАЛДЫ:

1-мәселе бойынша

Меңгеруші сөз сөйледі.

Меңгеруші педагогтің кәсіби қызметіндегі құқықтары мен міндеттерінің маңыздылығына тоқталды.

Педагогтің өз кәсіби қызметін сапалы орындауы үшін оның құқықтары қорғалуы және сонымен қатар қызметтік міндеттері мен жауапкершілігін толық орындауы қажеттігін атап өтті.

Педагогтерге өздерінің:

- кәсіби қызметін жүзеге асыруға;
- кәсіби біліктілігін арттыруға;
- әдістемелік және шығармашылық бастамаларын ұсынуға;
- өз жұмысына қажетті әдістемелік материалдарды пайдалануға;
- әріптестерімен тәжірибе алмасуға;
- кәсіби пікірін мәдениетті түрде білдіруге

құқықтары бар екені түсіндірілді.

Сонымен қатар педагог өзінің кәсіби міндеттерін жауапкершілікпен орындауы тиіс екені айтылды.

2-мәселе бойынша

Әдіскер сөз сөйледі.

Әдіскер педагогтің негізгі міндеттеріне тоқталып, күнделікті қызмет барысында төмендегі талаптарды сақтау қажеттігін атап өтті:

1. Балалардың өмірі мен денсаулығын қорғау.
2. Балалардың жеке ерекшеліктерін ескеру.
3. Тәрбиелеу және оқыту процесін сапалы ұйымдастыру.
4. Балаларға құрметпен және ізгі қарым-қатынас жасау.
5. Кәсіби білімін үнемі жетілдіру.
6. Балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.
7. Ата-аналармен дұрыс қарым-қатынас орнату.
8. Қызметтік құжаттарды белгіленген талаптарға сәйкес жүргізу.
9. Балабақшаның ішкі еңбек тәртібін сақтау.
10. Әріптестерімен өзара сыйластықта жұмыс істеу.

Әдіскер педагогтің кәсіби жауапкершілігі оның күнделікті іс-әрекетінен көрінетінін атап өтті.

3-мәселе бойынша

Меңгеруші ақпарат берді.

Педагогикалық қызмет барысында еңбек тәртібін сақтау – ұйым жұмысының тұрақты әрі сапалы жүргізілуінің маңызды шарты екені түсіндірілді.

Педагогтер:

- жұмысқа уақытылы келуге;
- жұмыс уақытын тиімді пайдалануға;

Scanned with CamScanner

- ішкі еңбек тәртібі талаптарын орындауға;
- белгіленген міндеттерді уақытында орындауға;
- қызметтік тапсырмаларға жауапкершілікпен қарауға;
- жұмыс орнын таза әрі тәртіпті ұстауға;
- еңбек қауіпсіздігі талаптарын сақтауға

тиіс.

Жұмыс уақытында қызметтік міндеттерге қатысы жоқ әрекеттерге алаңдамау және балалармен жұмыс кезінде жауапкершілікті күшейту қажеттігі ескертілді.

4-мәселе бойынша

Әдіскер сөз сөйледі.

Педагогтің кәсіби әдеп нормаларын сақтауының маңызы түсіндірілді.

Педагог:

- балаға дауыс көтермеуі;
- баланың жеке басын кемсітпеуі;
- балаларды бір-бірімен салыстырмауы;
- ата-анамен дөрекі сөйлеспеуі;
- әріптестердің кәсіби беделіне нұқсан келтіретін әрекеттерге жол бермеуі;
- кез келген жағдайда сабырлы және мәдениетті қарым-қатынас орнатуы

қажеттігі атап өтілді.

Негізгі қағида:

«Педагогтің сөзі де, ісі де балаға үлгі.»

5-мәселе бойынша

Педагогтер арасында пікір алмасу өткізілді.

Педагогтерге келесі сұрақтар ұсынылды:

- Педагог үшін ең маңызды құқық қандай?
- Педагогтің ең басты міндеті қандай?
- Баламен қарым-қатынаста қандай қағидаларды сақтау қажет?
- Ата-анамен түсініспеушілік туындаған жағдайда қалай әрекет ету керек?
- Еңбек тәртібін сақтау не үшін маңызды?
- Педагогтің кәсіби беделін қалай қалыптастыруға болады?

Педагогтер өз пікірлерін білдіріп, кәсіби қызмет барысында кездесетін мәселелер бойынша тәжірибе алмасты.

ПРАКТИКАЛЫҚ ЖАҒДАЯТТАР

1-жағдаят

Бала тапсырманы орындаудан бас тартып отыр. Педагог не істеуі керек?

Ұсынылатын шешім: Баланы мәжбүрлемей, оның көңіл күйін анықтап, тапсырманы ойын түрінде ұсыну және қолдау көрсету.

2-жағдаят

Ата-ана баласының балабақшадағы әрекетіне қатысты реніш білдірді.

Ұсынылатын шешім: Ата-ананы сабырмен тыңдау, мәселені нақтылау, баланың мүддесін бірінші орынға қою және жағдайды педагогикалық тұрғыда түсіндіру.

3-жағдаят

Педагог әріптесінің жұмысынан кемшілік байқады.

Ұсынылатын шешім: Мәселені көпшілік алдында талқыламай, әріптесіне жеке түрде мәдениетті түрде ұсыныс айту немесе қажет жағдайда әдіскерге хабарлау.

ҚАУЛЫ ЕТТІ:

1. **«Педагогтің құқықтары мен міндеттері» тақырыбындағы ақпарат назарға алынсын.**
2. Педагогтер өздерінің кәсіби құқықтары мен міндеттерін білуге және қызмет барысында сақтауға міндеттелсін.
3. Педагогтер балалардың өмірі мен денсаулығын қорғауды, олардың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтауды басты міндеттердің бірі ретінде басшылыққа алсын.

Scanned with CamScanner

4. Балалармен қарым-қатынаста педагогикалық әдеп, ізгілік, сыйластық және жеке тұлғаны құрметтеу қағидалары сақталсын.
5. Педагогтер ата-аналармен және әріптестерімен кәсіби, мәдениетті және өзара сыйластыққа негізделген қарым-қатынас орнатсын.
6. Балабақшаның ішкі еңбек тәртібі талаптарын, еңбек қауіпсіздігі және қызметтік тәртіп нормаларын сақтау қамтамасыз етілсін.
7. Педагогтер кәсіби білімін жетілдіру, тәжірибе алмасу және әдістемелік жұмыстарға белсенді қатысуға бағытталсын.
8. Педагогтер қызметтік міндеттерін сапалы әрі уақытылы орындауға жауапкершілікпен қарасын.
9. Педагогтердің кәсіби әдеп нормаларын сақтауына және еңбек тәртібінің орындалуына бақылау жүргізу **меңгеруші мен әдіскерге** жүктелсін.
10. Құқықтық жалпы оқыту жұмыстары оқу жылындағы жоспарға сәйкес жалғастырылсын.

Тораға: _____ / _____ /
Хатшы: _____ / _____ /

«Мерей 2013»

ХАТТАМА №1
«2026–2027 оқу жылындағы нормативтік-құқықтық талаптар»
Күні: «11» қыркүйек 2026 жыл
Қатысқандар: балабақша педагогтері мен қызметкерлері
Қатысушылар саны:5
КҮН ТӘРТІБІ:

1. **«2026–2027 оқу жылындағы нормативтік-құқықтық талаптар» –** мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы негізгі нормативтік құжаттармен танысу.
2. Жаңа оқу жылында педагогтердің қызметін ұйымдастыруға қойылатын нормативтік талаптар.
3. Нормативтік-құқықтық құжаттардағы өзгерістер мен толықтырулар.
4. Қызметкерлердің құқықтары мен міндеттері, еңбек және ішкі тәртіп талаптары.
5. Нормативтік құжаттарды педагогтердің жұмысында басшылыққа алу.

ТЫҢДАЛДЫ:
1-мәселе бойынша
Меңгеруші сөз сөйледі.

Меңгеруші 2026–2027 оқу жылында мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының қызметін ұйымдастыру барысында нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау қажеттілігіне тоқталды.

Жаңа оқу жылында балабақша қызметін ұйымдастыруда Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңдары, нормативтік-құқықтық актілері, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға қатысты мемлекеттік жалпыға міндетті талаптар, санитариялық-эпидемиологиялық талаптар, еңбек қауіпсіздігі және бала құқықтарын қорғау нормалары басшылыққа алынатынын атап өтті.

Меңгеруші педагогтер мен қызметкерлердің өз қызметіне қатысты нормативтік құжаттарды білуі және оларды күнделікті жұмыс барысында дұрыс қолдануы маңызды екенін айтты.

Сонымен қатар білім беру процесінде:

- баланың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтау;
- педагогтердің кәсіби міндеттерін жауапкершілікпен орындауы;
- ішкі еңбек тәртібін сақтау;
- ата-аналармен тиімді және мәдениетті қарым-қатынас орнату;
- құжаттаманы белгіленген талаптарға сәйкес жүргізу;
- санитариялық-гигиеналық талаптарды сақтау

қажеттігі түсіндірілді.

2-мәселе бойынша
Әдіскер сөз сөйледі.

Әдіскер мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің оқу жылындағы жұмысын жоспарлау кезінде нормативтік құжаттарды басшылыққа алу қажеттігін түсіндірді.

Педагогтерге өздерінің лауазымдық міндеттерімен, балабақшаның ішкі тәртіп ережелерімен, қауіпсіздік талаптарымен және оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруға қатысты құжаттармен танысып шығу ұсынылды.

Әдіскер нормативтік-құқықтық сауаттылық педагогтің кәсіби құзыреттілігінің маңызды бөлігі екенін атап өтті.

Педагогтерге құжаттардағы өзгерістер мен толықтыруларды үнемі қадағалап отыру, жұмыс барысында тек қолданыстағы нұсқаларды пайдалану қажеттігі ескертілді.

3-мәселе бойынша
Әдіскер ақпарат берді.

Scanned with CamScanner

2026–2027 оқу жылында нормативтік-құқықтық құжаттармен жұмыс жасау барысында педагогтерге:

1. Нормативтік құжаттардың өзекті нұсқаларын пайдалану;
2. Өз қызметіне қатысты құжаттарды білу;
3. Құжаттарға енгізілген өзгерістермен уақытылы танысу;
4. Бала құқықтары мен қауіпсіздігіне қатысты талаптарды қатаң сақтау;
5. Қызметтік құжаттарды белгіленген тәртіппен жүргізу;
6. Құпия және жеке ақпаратпен жұмыс жасау кезінде талаптарды сақтау қажеттігі түсіндірілді.

ПІКІР АЛМАСУ

Отырыс барысында педагогтер тарапынан нормативтік құжаттарды жүргізу, оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру, ата-аналармен жұмыс, балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және педагогтердің жауапкершілігіне қатысты сұрақтар қойылды.

Педагогтер өздерін қызықтырған мәселелер бойынша түсіндірме алып, нормативтік-құқықтық құжаттарды практикалық жұмыста қолдану бойынша ұсыныстарын білдірді.

Әдіскер қойылған сұрақтарға жауап беріп, қажет болған жағдайда нормативтік құжаттарды қосымша зерделеу және педагогтерге әдістемелік көмек көрсету ұйымдастырылатынын айтты.

ҚАУЛЫ ЕТТІ:

1. **2026–2027 оқу жылындағы нормативтік-құқықтық талаптар туралы ақпарат назарға алынсын.**
2. Балабақшаның барлық педагогтері мен қызметкерлері өздерінің қызметіне қатысты нормативтік-құқықтық құжаттармен танысып, оларды жұмыс барысында басшылыққа алсын.
3. Педагогтер мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы қолданыстағы нормативтік талаптарды сақтау бойынша жауапкершілікті күшейтсін.
4. Балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау, өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету талаптары қатаң сақталсын.
5. Педагогтерге нормативтік-құқықтық құжаттардағы өзгерістер мен толықтыруларды уақытылы зерделеп отыру ұсынылсын.
6. Әдіскер педагогтерге нормативтік-құқықтық құжаттармен жұмыс істеу бойынша әдістемелік көмек көрсетіп, қажетті ақпараттарды уақытылы жеткізіп отырсын.
7. Нормативтік-құқықтық сауаттылықты арттыру мақсатында оқу жылы барысында құқықтық жалпы оқыту жұмыстары жоспарға сәйкес жалғастырылсын.
8. Осы хаттаманың шешімдерінің орындалуын бақылау **меңгеруші** және **әдіскерге** жүктелсін.

Қосымша:

1. Нормативтік-құқықтық құжаттар тізімі.
2. Қатысушылардың танысу парағы.
3. Қатысушылар тізімі.
4. Қажет болған жағдайда нормативтік құжаттардың электрондық нұсқалары.

Төраға: Елубайгызы Г. _____/

Хатшы: _____/ _____/

«Мерей 2013»

ХАТТАМА №3

Тақырыбы: «Баланың құқықтары және оларды қорғау»

Мерзімі: Қараша 2026 жыл

Қатысқандар: 7

КҮН ТӘРТІБІ

1. «Баланың құқықтары және оларды қорғау» тақырыбында түсіндіру жұмыстары.
2. Тәрбиеленушілердің құқықтарын сақтау және баланың қадір-қасиетін құрметтеу.
3. Балаларды кемсітушіліктен, қорқыту мен зорлық-зомбылықтың барлық түрінен қорғау.
4. Баланың қауіпсіз және қолайлы психологиялық ортада тәрбиеленуін қамтамасыз ету.
5. Педагогтердің бала құқықтарын сақтау бойынша кәсіби жауапкершілігі.

ТЫҢДАЛДЫ

Күн тәртібіндегі бірінші мәселе бойынша балабақша меңгерушісі сөз сөйлеп, әрбір баланың қауіпсіз ортада тәрбиеленуге, құрмет пен қамқорлыққа бөленуге, өз пікірін білдіруге және жеке басының қадір-қасиетінің сақталуына құқығы бар екенін атап өтті.

Баламен жұмыс барысында педагог әр баланың жеке ерекшелігін, жасын, мінез-құлқын, эмоционалдық жағдайын ескеріп, оған құрметпен қарауы қажет екендігі түсіндірілді.

Баланың құқықтарын сақтау – тек ата-ананың немесе педагогтің міндеті емес, мектепке дейінгі ұйымдағы барлық қызметкердің ортақ жауапкершілігі екендігі айтылды.

Педагог баланың психологиялық қауіпсіздігіне тоқталып, балаға айқайлау, қорқыту, кемсіту, мазақ ету, дөрекі сөйлеу, күш көрсету, басқа балалардың алдында ұялту сияқты әрекеттердің бала психикасына кері әсер ететінін түсіндірді.

Педагогтерге баланың мінез-құлқындағы өзгерістерге назар аудару, эмоционалдық жағдайын бақылау, қажет болған жағдайда психологқа хабарлау және баланың қауіпсіздігін бірінші орынға қою қажеттігі ескертілді.

БАЛАНЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰҚЫҚТАРЫ

Педагогтерге тәрбиеленушілердің келесі құқықтарын сақтау қажеттігі түсіндірілді:

- қауіпсіз және қолайлы ортада тәрбиелену;
- құрмет пен қамқорлыққа ие болу;
- жеке басының қадір-қасиетінің сақталуы;
- денсаулығын қорғау;
- жасына және жеке ерекшелігіне сәйкес білім мен тәрбие алу;
- өз ойын еркін білдіру;
- ойынға және шығармашылық әрекетке қатысу;
- демалу және еркін әрекет ету;
- кемсітушілікке жол берілмеуі;
- қорқыту, қорлау және зорлық-зомбылықтан қорғалу;
- жеке ерекшеліктеріне байланысты әділ қарым-қатынасқа ие болу;
- ата-анасымен және заңды өкілдерімен байланысының сақталуы.

ПІКІР АЛМАСУ

Талқылау барысында педагогтерге төмендегі сұрақтар ұсынылды:

1. Баланың құқықтарын күнделікті тәрбие процесінде қалай сақтаймыз?
2. Баланың қадір-қасиетін құрметтеу дегенді қалай түсінеміз?
3. Балаларды бір-бірімен салыстырудың қандай кері әсері болуы мүмкін?
4. Баланың пікірін тыңдау не үшін маңызды?
5. Балаға дауыс көтеру қандай психологиялық әсер қалдыруы мүмкін?
6. Тәрбиеленуші қорқыныш немесе мазасыздық білдірген жағдайда педагог не істеуі керек?
7. Балалар арасындағы жанжалдың алдын алу үшін қандай әдістерді қолдануға болады?
8. Баланың қауіпсіздігіне қауіп төнген жағдайда педагогтің әрекеті қандай болуы тиіс?

Scanned with CamScanner

Педагогтер өз тәжірибелерімен бөлісіп, балалармен қарым-қатынаста жылы сөз, сабырлы үн, түсіндіру, қолдау және позитивті ынталандыру әдістерін қолданудың маңыздылығын атап өтті.

ПРАКТИКАЛЫҚ ЖАҒДАЯТТАР

1-жағдаят.

Бала тапсырманы орындаудан бас тартып, жылап отыр. Педагог бірнеше рет ескерту жасап, баланың көзінше «сен ештеңе істей алмайсың» деп айтты.

Сұрақ: Бұл жағдайда баланың қандай құқығы бұзылуы мүмкін? Педагог қалай әрекет етуі керек?

Ұсынылатын шешім:

Балаға дауыс көтермей, оның эмоционалдық жағдайын анықтау қажет. Тапсырманы орындауға мәжбүрлемей, себебін сұрап, қолдау көрсету керек. Баланың қадір-қасиетін төмендететін сөздерді қолдануға жол берілмеуі тиіс.

2-жағдаят.

Екі бала ойын кезінде ұрысып қалды. Бір бала екіншісін итеріп жіберді.

Сұрақ: Педагогтің алғашқы әрекеті қандай болуы керек?

Ұсынылатын шешім:

Балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етіп, жанжалды тоқтату қажет. Балаларды қорқытпай, әрқайсысының пікірін тыңдап, жағдайды сабырлы түрде талқылау керек. Балаларға өз эмоциясын сөзбен жеткізу жолдарын үйрету қажет.

3-жағдаят.

Топтағы бала тұйықталып, бұрынғыдай ойынға белсенді қатыспайтын болды. Педагог бұл өзгерісті байқамады.

Сұрақ: Мұндай жағдайда педагог неге назар аударуы қажет?

Ұсынылатын шешім:

Баланың эмоционалдық жағдайындағы өзгерістерді бақылау, онымен жеке сөйлесу, қажет болған жағдайда педагог-психологқа хабарлау және ата-анамен тиісті тәртіпте байланысу қажет.

ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ

Педагогтерге балаға қатысты:

- физикалық күш қолдануға;
- қорқытуға;
- балағаттауға;
- кемсітуге;
- мазақ етуге;
- қорлау сипатындағы сөздер айтуға;
- балаларды бір-бірімен кемсітушілік тұрғыда салыстыруға;
- психологиялық қысым көрсетуге;
- баланы көпшілік алдында ұялтуға;
- баланың қажеттіліктері мен эмоционалдық жағдайына немқұрайлы қарауға

жол берілмейтіні түсіндірілді.

Педагогтер кез келген күмәнді немесе алаңдататын жағдайға немқұрайлы қарамай, ұйымның ішкі тәртібіне сәйкес жауапты тұлғаларға хабарлауы қажет.

ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТЫҢ ҰСЫНЫСТАРЫ

Педагог-психолог:

1. Баламен сөйлескенде сабырлы және жұмсақ үн қолдануды;
2. Баланың сөзін бөлмей тыңдауды;
3. Баланың сезімін жоққа шығармауды;
4. «Жылама», «қорықпа» дегеннен гөрі «Мен сені түсінемін», «Мен саған көмектесемін» сияқты қолдау сөздерін қолдануды;
5. Баланың жағымды әрекетін мадақтауды;

Scanned with CamScanner

6. Балаларды бір-бірімен салыстырмауды;
7. Әр баланың жеке ерекшелігін құрметтеуді;
8. Баланың мінез-құлқындағы күрт өзгерістерге назар аударуды;
9. Қиын жағдайларда психологтың көмегіне жүгінуді;
10. Топта сенімді және эмоционалдық тұрғыдан қауіпсіз ахуал қалыптастыруды ұсынды.

ҚАУЛЫ ЕТТІ

1. «Баланың құқықтары және оларды қорғау» тақырыбындағы ақпарат педагогтердің назарына алынсын.
2. Әрбір педагог тәрбиеленушілердің құқықтарын күнделікті тәрбие-білім беру процесінде қатаң сақтасын.
3. Баланың қадір-қасиетін құрметтеу негізгі кәсіби қағидалардың бірі ретінде басшылыққа алынсын.
4. Балаларға қатысты кемсітушілікке, қорқытуға, қорлауға және зорлық-зомбылықтың кез келген түріне жол берілмесін.
5. Педагогтер балалармен қарым-қатынаста ізгілік, сыйластық, сабырлылық және қолдау принциптерін басшылыққа алсын.
6. Топтарда балалардың эмоционалдық және психологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған жұмыстар жүйелі жүргізілсін.
7. Балалардың мінез-құлқындағы және эмоционалдық жағдайындағы өзгерістер педагогтердің тұрақты бақылауында болсын.
8. Қажет болған жағдайда педагогтер педагог-психологпен бірлесіп жеке профилактикалық және қолдау жұмыстарын ұйымдастырсын.
9. Ата-аналармен баланың құқықтары мен қауіпсіздігін сақтау мәселелері бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізілсін.
10. Меңгеруші мен педагог-психолог тарапынан балалардың құқықтарын сақтау және қауіпсіз психологиялық орта қалыптастыру жұмыстарына бақылау жүргізілсін.
11. Осы мәселе бойынша педагогтердің құқықтық және психологиялық сауаттылығын арттыру жұмыстары жалғастырылсын.

Қосымша

1. «Баланың құқықтары және оларды қорғау» тақырыбындағы ақпараттық материал.
2. Педагогтерге арналған «Баламен дұрыс қарым-қатынас жасау» жадынамасы.
3. «Зорлық-зомбылықтың алдын алу» профилактикалық жадынамасы.
4. Практикалық жағдаяттар жинағы.
5. Педагогтердің қатысу парағы.
6. Қаулымен танысу парағы.
7. Кері байланыс парағы.

Меңгеруші: _____ / _____ /

Хатшы: _____ / _____ /

«Мерей 2013»